Zřícenina hradu Neuberg

Kraj: Karlovarský Okres: Cheb

GPS souřadnice: 50.255086N, 12.206772E

Neuberg (někdy také Neuberk nebo Najperk) jsou zříceniny románsko-gotického hradu a také zříceniny renesanční tvrze přestavěné na barokní zámek. Hrad je nejstarší památkou na Ašsku. Nachází se v obci Podhradí u Aše.

Hrad Neuberg byl založen šlechtickým rodem z Neubergu (Neippergu) pravděpodobně na počátku 13. století. První písemná zmínka o něm však pochází až z roku 1288, kdy jej po smrti Albrechta z Neuberga získali od císaře Rudolfa Habsburského páni z Plavna. Ti jej okamžitě navrátili zpět Neubergům. Hrad byl později poškozen vojsky krále Karla IV., když jeho majitelé využívali strategickou polohu hradu v blízkosti obchodních cest do Saska k loupežím. Majitelé ho však obnovili. Roku 1395 vyženili Podhradí Zedwitzové. Ti jej drželi celých dalších 550 let až do roku 1945.

Zřejmě ve 14. století byla na vyvýšené skále postavena dnes 21,5 m vysoká okrouhlá věž. Zřejmě již v 16. století byl hrad opuštěn a jeho definitivní konec nastal po požáru na přelomu 16. a 17. století. Do té doby sloužil jako centrální sídlo Zedtwitzů, ze kterého vládli celému Ašskému výběžku. Zbytky budov byly zbořeny a použity na stavební materiál.

Náhradou za hrad vznikl v jeho severozápadním předpolí renesanční zámek. Jeho přesnou podobu neznáme, po poničení Švédy na přelomu 30. a 40. let a znovu na konci 17. století byl původně snad trojkřídlý zámek výrazně přestavěn do podoby velké obdélné dvoupatrové budovy. Ta byla po požáru roku 1902 opuštěna a postupně se změnila ve zříceninu Dnes stojí pouze trosky obvodových zdí a zavalené sklepní prostory.

V polovině 18. století si Zedwitzové po dalším rozdělení panství na terase pod starším zámkem, od té doby zvaným Horní, postavili na zbytcích nějaké starší budovy nové sídlo zvané Dolní zámek. Opět se jednalo o obdélnou patrovou budovu s dřevěným či hrázděným druhým patrem. Nejspíše v první polovině 19. století byla k jejímu východnímu průčelí přistavěna dvě kratší křídla. Ještě v 50. letech stála budova prakticky beze změn, v dalších letech však postupovala zkáza velmi rychle – během několika let se budova změnila k nepoznání a kolem roku 1965 byla bez dokumentace zbořena.

O alespoň záchraně zbytků hradu a trosek zámku se začalo diskutovat teprve v 90. letech 20. století, a teprve až po roce 2000 se začalo s postupnými opravami.